

Startersgids arts

Wie is SBB?

SBB is een boekhoud- en advieskantoor met 27 kantoren in Vlaanderen. We helpen meer dan 22.000 klanten uit alle sectoren met accountancy, boekhouding, fiscaliteit, omgevingsreglementering en zakelijk-juridisch advies. Aan starters, ondernemers, vrijberoepsbeoefenaars en organisaties in social profit bieden we advies op maat. Onze ambitie? Samen slim ondernemen.

Een gids als opstap naar het zelfstandigenleven

Beste arts in spe,

Na zes intensieve studie jaren koos je voor een opleiding tot huisarts of specialist. Nu die stage er (bijna) opzit, is het tijd om een nieuwe, belangrijke keuze te maken. Want ga je werken als loontrekkende? Of wil je als zelfstandige – in een ziekenhuis of (eigen) praktijk – aan de slag?

Kies je voor een zelfstandigencarrière, dan zijn er onvermijdelijk een aantal extra juridische, sociale en financiële aspecten om rekening mee te houden. Btw-formaliteiten, sociale bijdragen, belastingen ... Deze zaken horen er vanaf nu bij, en kunnen misschien wat ontmoedigend overkomen. Toch kan je als zelfstandig arts niet zonder deze basiskennis om onderbouwde beslissingen te nemen voor je toekomst.

Deze startersgids vormt alvast je ideale vertrekpunt: hierin leggen we je stap voor stap (én in mentaal) uit wat je moet weten vóór je als zelfstandige start. Uiteraard komen bij het ondernemerschap nog regels en kleine lettertjes kijken, maar daarin kunnen onze medische experts – verspreid over 27 kantoren – je met raad en daad bijstaan. Aarzel dus niet om hen te contacteren. Een eerste gesprek is steeds vrijblijvend! Hun contactgegevens vind je achteraan in deze gids.

Wij wensen je alvast véél succes in jouw toekomstige loopbaan!

Nathalie Put

customer relationship manager
SBB Accountants & Adviseurs
Diestsevest 32 bus 1A
3000 Leuven

P.S. Bezoek ons ook eens op www.sbb.be/medici.

Goed begonnen is half gewonnen.

SBB zorgt ervoor dat je goed voorbereid aan de start komt. Deze startersgids maakt je wegwijs in de formaliteiten die komen kijken bij de opstart van een zelfstandige activiteit als arts. Wij beschikken bovendien over een team van adviseurs gespecialiseerd in het opstarten van jouw praktijk. Zij ondersteunen je met praktische tips en loodsen je door alle opstartformaliteiten.

inhoud

1. Je beroepsformaliteiten als arts	6
– Het 'sui generis'-statuut	6
– Je visum	6
– Inschrijving bij de Orde der artsen	6
– Het stageplan	7
– Je erkenning	7
– RIZIV-nummer	8
– Accreditering	8
2. Welke ondernemingsvorm past bij jou?	9
– Eenmanszaak of vennootschap?	9
– Samenwerkingsvormen	12
3. Sociale bijdragen en rechten	15
4. Boekhouding en fiscaliteit	18
– Personenbelasting	18
– Vennootschapsbelasting	19
– De fiscale voordelen van een vennootschap	20
– Welke kosten mag je inbrengen?	21
5. Wat met je btw-formaliteiten?	24
6. Steunmaatregelen	29
– Ondersteuning huisartsen (voorheen Impulseo)	29
– RIZIV-bijdrage	30
– Andere steunmaatregelen	30
7. Hoe schrijf je je zaak officieel in?	33
– Ondernemingsnummer	33
– Wat doet een sociaal verzekeringsfonds?	33
8. Verzekeringen	35
9. Enkele speciale regelingen voor artsen	37
– Muziek in je wachtzaal	37
– Medisch afval	37
10. Hoe kan een boekhouder je ondersteunen?	38
– Voor deze 6 zaken kan je bij een boekhouder terecht	38
– Klaar voor je start?	39
Onze medische experts	40
SBB-publicaties	42
SBB-kantoren	44

Je beroepsformaliteiten als arts

Om als huisarts of arts-specialist te starten, moet je eerst een aantal formaliteiten in orde brengen, die eigen zijn aan je statuut van medische vrije beroeper. Sommige formaliteiten regelde je al tijdens je stage, andere moet je nu in orde brengen. Een overzicht.

A. Een nieuw sociaal statuut

Gedurende je stage als HAIO of ASO viel je automatisch onder het zogeheten ‘sui generis’-statuut. Onder dit statuut genoot je – net zoals een loontrekkende – bepaalde sociale zekerheidsrechten:

- mutualiteitsuitkeringen bij ziekte (ongeveer 65%)
- invaliditeitsuitkeringen
- kinderbijslag
- kraamgeld
- moederschapsverlof en -vergoeding
- omstandigheidsverlof (voor huwelijken, geboortes, begrafenissen ...)

Volgende sociale zekerheidsrechten kreeg je niet: **pensioensopbouw, werkloosheidsuitkeringen, eindejaarspremies of vakantiegeld**. Vanwege je ‘sui generis’-statuut, moest je je ook nog niet aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds. Plan je nu zelfstandige te worden, dan moet dat wél (zie pagina 15).

B. Je visum

In België kan je niet zomaar een medisch beroep uitoefenen. Naast een diploma heb je als arts ook een visum nodig. Zodra je je basisdiploma algemene geneeskunde behaald hebt, stuurt de FOD Volksgezondheid je automatisch een visum op. Dit is je ‘license to practise’.

C. Inschrijving bij de Orde der artsen

In België moet je als arts ingeschreven zijn bij de Provinciale Orde der artsen van de provincie waar je werkt. Bij je inschrijving moet je je visum, een bewijs van goed gedrag en zeden en het promotiebewijs van de universiteit kunnen voorleggen. De jaarlijkse bijdrage schommelt tussen de 150 en 200 euro en verschilt naargelang je provincie. Het ordenummer dat je na je inschrijving krijgt, moet je altijd op al je officiële documenten vermelden.

Als arts in opleiding was je al ingeschreven bij de Orde der artsen. Dat verandert niet wanneer je als zelfstandig arts start.

Meer informatie en een overzicht van de Provinciale Raden vind je op www.ordomedic.be.

D. Je erkenning

Als arts moet je officieel erkend worden. Je kan je erkenning vanaf 3 maanden vóór het einde van je stage aanvragen bij het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid. Je vindt [hier](#) voor de arts-specialist en [hier](#) voor de huisarts het aanvraagformulier en een overzicht van de bewijsstukken die je mee moet sturen.

Bij positief advies ontvang je na afloop van je stage een officieel erkenningsbesluit. Het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid brengt vervolgens het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) op de hoogte.

E. RIZIV-nummer

Het RIZIV bezorgt je een officieel RIZIV-nummer. Jij hebt dat nummer nodig om je prestaties aan te geven, je patiënten om hun kosten (deels) terug te vragen via het ziekenfonds.

F. Accreditering

Er wordt van jou als arts verwacht dat je je doorheen je loopbaan verder blijft bijscholen. In ruil voor het volgen van bijscholingen of de zogeheten 'lokale kwaliteitsgroepen' (LOK's), krijg je een financiële vergoeding – de 'accreditering' genoemd. Je vraagt dit aan via de Dienst 'accreditering' van het RIZIV, gelijktijdig met of binnen de drie maanden na je aanvraag tot erkenning. Nadien kan je je accreditering telkens met drie jaar verlengen, als je voldoet aan [de voorwaarden voor gevestigde artsen](#).

G. Getuigschriften voor verstrekte hulp bestellen

Het getuigschrift voor verstrekte hulp is het document dat de terugbetaling voor de patiënt door de ziekteverzekering mogelijk maakt. Als arts in opleiding werkte je op de getuigschriften van de praktijkopleider. Na het beëindigen van je stage werk je op je eigen boekjes.

Getuigschriften voor verstrekte hulp kan je bestellen op [Medattest](#).

Waarom accrediteren?

Als je geaccrediteerd bent, ontvang je jaarlijks een forfaitair honorarium waarmee je een deel van je opleidingskosten kan dekken. Soms krijg je ook bijkomende honoraria, afhankelijk van je specialisatie.

2.

Welke ondernemingsvorm past bij jou?

A. Eenmanszaak of vennootschap?

De eerste knoop die je als zelfstandige moet doorhakken, is de wijze waarop je jouw beroepsactiviteit juridisch vorm geeft: werk je als eenmanszaak of via een vennootschap?

Wanneer je als zelfstandige je activiteiten uitoefent zonder gebruik te maken van een vennootschap, ben je een eenmanszaak. In het andere geval richt je zelf een vennootschap op of treed je toe tot een bestaande vennootschap. De keuze voor het ene of het andere hangt niet enkel af van jouw concrete situatie maar ook van andere omstandigheden, zoals fiscale behandeling of financiële wensen. In elk geval is het geen keuze die je overhaast mag maken. We overlopen hierna een aantal verschilpunten tussen de eenmanszaak en de vennootschap.

OPRICHTING: MAKKELIJKER BIJ EENMANSZAAK

Om een eenmanszaak op te richten, open je een zakelijke rekening en schrijf je je in bij een ondernemingsloket (zie pagina 33). Er is geen startkapitaal nodig.

Een vennootschap oprichten vereist een oprichtingsakte en kost dus iets meer moeite en geld. Je hebt bijvoorbeeld in sommige gevallen startkapitaal en/of een financieel plan nodig. Als arts kan je kiezen tussen verschillende vennootschapsvormen. Zo zal een arts-specialist vaak kiezen voor een BV (besloten vennootschap).

ADMINISTRATIE: MINDER OMVANGRIJK IN EEN EENMANSZAAK

Bij een vennootschap komen meer administratieve verplichtingen kijken dan bij een eenmanszaak. Zo gelden er tal van juridische regels eigen aan de gekozen vennootschapsvorm, zoals hoe en wanneer een algemene vergadering moet worden bijeengeroepen. Ook zal je naar derden toe steeds als vennootschap moeten optreden (bijvoorbeeld bij facturatie).

In een eenmanszaak werk je gewoon als natuurlijke persoon-zelfstandige. Je beslist dan ook eenvoudigweg alleen en zonder verdere formaliteiten. Naast de eigen administratie is er eigenlijk geen extra niveau van verplichtingen zoals bij vennootschappen.

Daarnaast volstaat in een eenmanszaak een 'enkelvoudige' boekhouding onder de grens van 500.000 euro omzet. In een vennootschap moet je in principe een 'dubbele' boekhouding bijhouden.

EEN AFGESCHIEDEN VERMOGEN: TROEF VAN DE VENNOOTSCHAP

Een groot verschil tussen de twee is het 'vermogen' dat schuldeisers kunnen uitwinnen voor de betaling van beroepsschulden. Door de oprichting van een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid wordt het privévermogen (van de oprichter) afgescheiden van het beroepsvermogen (van de vennootschap). Bij zelfstandigen die werken zonder vennootschapsvorm wordt er daarentegen geen onderscheid gemaakt tussen het privévermogen en het beroepsvermogen: er is slechts sprake van één vermogen als onderpand voor schuldeisers.

In een eenmanszaak kunnen professionele schuldeisers zich verhalen op het privévermogen (dat samenvalt met het beroepsvermogen) van de arts, waaronder de gezinswoning.

Tip

Voor beroepsschulden kunnen zelfstandigen een notariële verklaring van onbeslagbaarheid van de gezinswoning afleggen.

In het andere geval is het de vennootschap die verbintenissen aangaat en dus zal worden aangesproken als schuldenaar. Daardoor kunnen de professionele schuldeisers van een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid zich enkel verhalen op het vermogen van de vennootschap voor beroepsmatige schulden. Het privévermogen van de arts blijft in principe buiten schot. **Let wel:** als arts ben je wél steeds onbeperkt aansprakelijk voor **beroepsfouten**. Hiervoor sluit je best een verzekering af.

Voor artsen is de BV de meest gangbare en meest aan te raden vennootschapvorm.

BELASTINGEN: MEER MOGELIJKHEDEN VOOR VENNOOTSCHAPPEN

In een eenmanszaak betaal je personenbelasting op al je netto-inkomsten (zie pagina 20). Je belasting wordt berekend in schijven tussen de 25 en 50%.

Enkel simulatieberekeningen op basis van jouw situatie en (geschatte) inkomsten kunnen een concreet inzicht geven.

Up-to-date blijven?

Op onze blogpagina kun je de ondernemersactualiteit op de voet volgen!

<https://www.sbb.be/nl/blog>

SAMENGEVAT: DE BELANGRIJKSTE VOOR- EN NADELEN OP EEN RIJ

Eenmanszaak

Belangrijkste voordelen

- Weinig oprichtingskosten en geen startkapitaal
- Eenvoudige boekhouding
- Zelf snel beslissingen nemen

Belangrijkste nadelen

- Je bent onbeperkt aansprakelijk, er zijn dus financiële risico's
- Personenbelasting op je hele winst

Vennootschap

Belangrijkste voordelen

- Optimalisatie van je fiscale bijdragen is mogelijk
- Je kan je privévermogen veilig stellen
- Ook andere aandeelhouders of vennoten kunnen investeren

Belangrijkste nadelen

- Meer wettelijke vereisten
- Duurdere en meer complexe oprichting

B. Samenwerkingsvormen

Meteen een eigen praktijk starten of een bestaande overnemen is niet evident. Samenwerken met andere artsen, bijvoorbeeld in een groepspraktijk, kan een slim alternatief zijn.

DE VOORDELEN?

Een geschikt pand, het nodige medische materiaal, administratieve ondersteuning ... Bij een eigen praktijk komen heel wat kosten kijken. Als starter is het dus mooi meegenomen dat je die **kosten** kan **delen** met enkele collega's. Een samenwerkingsverband kan ook bijdragen tot een **gezonde werk-privé** balans. In een praktijk bundel je bovendien **meer expertise**: in je eentje een volledig vak beheersen wordt steeds moeilijker.

MOGELIJKE SAMENWERKINGSVORMEN

Kostenassociatie: de kosten delen, niet de inkomsten

In een **kostenassociatie** blijven de **inkomsten gescheiden**. Je deelt enkel de kosten (bv. de huur, elektriciteitsrekening, inrichting, enz.) en dat volgens een eigen gekozen verdeelsleutel. Die worden ofwel betaald met een gemeenschappelijke rekening ofwel door één of meerdere leden. Achteraf regel je de betalingen onderling.

Koop je ook gezamenlijk goederen aan, dan worden alle kopers mede-eigenaar van deze goederen. Juridisch gezien is er **geen sprake van een professionele vennootschap**: ieder blijft individueel werken voor eigen rekening.

Afhankelijk van de concrete situatie (Welke kosten deel je? Van welke rekening komen de betalingen?), is hier sprake van een puur contractuele samenwerking, dan wel van een maatschap, de meest lichte vennootschapsvorm. Denk hier op voorhand goed over na, want er hangen belangrijke gevolgen vast aan je keuze (Bv; boekhoudplicht, UBO-register...).

Tip: giet afspraken in een associatieovereenkomst

Ga je samenwerken met een andere arts of stap je mee in een kostenassociatie? Leg jullie afspraken dan duidelijk én schriftelijk vast in een 'associatieovereenkomst'. Welke kosten? En wat is de verdeelsleutel? Speel op veilig en bespreek je mogelijke toetreding tot een artsen-associatie altijd eerst met je accountant.

Middelenvennootschap

Ook bij een middelenvennootschap blijven de individuele inkomsten buiten de vennootschap. Er wordt enkel een vennootschap met rechtspersoonlijkheid opgericht **om de nodige middelen samen te brengen**, om investeringen te doen of kosten te dekken. Denk bijvoorbeeld aan een praktijkruimte of gespecialiseerde software. Het doel van deze vennootschap is om middelen ter beschikking te stellen en hiervoor een vergoeding te ontvangen. Je beroepsinkomsten blijven dus volledig buiten de vennootschap.

Hier is het wél de vennootschap die investeert in materiaal en gezamenlijke kosten maakt. Diegenen die ervan gebruik maken (dit hoeven niet per se de vennoten of aandeelhouders te zijn), krijgen hiervoor een factuur.

Wie betaalt de btw?

De btw-wetgeving bij samenwerkingsvormen (zie pagina 11) is een complexe aangelegenheid, en kan een grote impact hebben op het financiële plaatje. Vraag daarom grondig advies bij een boekhouder of accountant.

Professionele vennootschap

In een professionele vennootschap, meestal een BV, bundel je de krachten met mensen die hetzelfde of een gelijkaardig vrij beroep uitoefenen. Alles gebeurt in principe in naam en voor rekening van de artsenvennootschap: het materiaal en de infrastructuur worden aangekocht door de vennootschap, alle kosten worden betaald door de vennootschap, alle erelonen worden geïnd door de vennootschap. Je ontvangt een vergoeding voor het geleverde werk in de vennootschap, bijvoorbeeld via een maandelijkse vergoeding of dividenden.

3.

Opgelet!

Het eerste jaar als zelfstandige kan er sprake zijn van een herberekening of 'proratisering' van je inkomen!

Sociale bijdragen en rechten

Iedereen die in België een inkomen haalt uit werk, moet een deel van zijn belastbare inkomsten afstaan aan de sociale zekerheid. In ruil daarvoor geniet je dan een aantal sociale rechten, zoals kinderbijslag, gezondheidszorg, uitkering bij ziekte en pensioen, enz.

Bij werknemers worden de sociale bijdragen automatisch van hun brutoloon afgehouden. Als zelfstandige moet je je **verplicht aansluiten bij een sociaal verzekeringsfonds**, waaraan je elke drie maanden sociale bijdragen betaalt.

A. Je bijdragen als zelfstandige in hoofdberoep

Als zelfstandige in hoofdberoep betaal je 20,5% van je belastbaar inkomen, het nettoloon dat je overhoudt na aftrek van je beroepskosten. Daarbij komt nog een administratiekost van 3,05 tot 4,25%, afhankelijk van je sociaal verzekeringsfonds. Kies dus zorgvuldig met welke organisatie je in zee gaat.

Er is een **minimum-** en **maximumbijdrage**:

- verdien je jaarlijks minder dan 16.861,46 euro, dan betaal je een minimumbijdrage van 890,51 euro per kwartaal,
- verdien je jaarlijks meer dan 107.300,30 euro, dan betaal je een maximumbijdrage van 5.103,53 euro per kwartaal.

Opgelet: deze bedragen zijn inclusief de laagste administratiekost van 3,05% en wijzigen jaarlijks op basis van de index.

VOORLOPIGE BIJDRAGEN EN REGULARISATIE

Het duurt altijd een hele poos voor je sociaal verzekeringsfonds je definitieve inkomen van een bepaald jaar weet. Daarom betaal je een **voorlopige bijdrage**, die wordt berekend op je inkomen van drie jaar geleden. Twee jaar na het betalen van het voorschot is het duidelijk hoeveel je effectief verdiende. Bij deze regularisatie krijg je geld terug of draag je het verschil bij tot de rekening klopt.

STARTERS BETALEN HET MINIMUM

Als starter heb je natuurlijk nog geen inkomsten om het voorschot op te baseren. Daarom betaal je de eerste drie jaar de minimumbijdrage van 890,51 euro per kwartaal, tenzij je een “starterskorting” geniet.

Let wel: in je eerste jaar als zelfstandige kan er sprake zijn van een herberekening of ‘proratisering’. Dat is het geval als je niet start in het eerste kwartaal van het jaar. Je netto-inkomen zal dan omgerekend worden naar een inkomen op jaarbasis.

Voorbeeld

Je start op 01/09/2024 als zelfstandig arts-specialist. Je netto belastbaar inkomen bedraagt 25.000 euro. Het 'geproratiseerd' inkomen bedraagt dan 40.000 euro: 20.000 euro/2 (= 2 kwartalen activiteit als zelfstandige) x 4. Je bijdragen voor het 3de en 4de kwartaal van 2024 worden berekend op een inkomen van 40.000 euro.

Enkel als je bij de proratisering niet boven de minimumdrempel van 16.861,46 euro uitkomt, betaal je de minimumbijdrage voor de kwartalen van aansluiting. Als starter heb je recht op een kwartaal uitstel voor de betaling van je eerste twee kwartalen. Dit voordeel geldt alleen als je je tijdig hebt aangesloten bij een sociaal verzekeringsfonds, dus ten laatste vóór de start van je activiteit.

JE VOORLOPIGE BIJDRAGEN VERHOGEN OF VERLAGEN

Als je vermoedt dat je meer of minder zal verdienen dan drie jaar geleden, kan je je voorlopige bijdragen aanpassen. Verlagen kan enkel met een objectief aantoonbare reden zoals ziekte. Ook verhogen kan. Het voordeel: die verhoging is een aftrekpost op je belastingbrief.

B. Deze rechten krijg je ervoor terug

Dankzij ons uitgebreide sociaal vangnet kan je rekenen op financiële steun in tal van situaties. Bijvoorbeeld als je ziek wordt, een kind krijgt of met pensioen gaat. Ook als zelfstandige geldt dit principe. Dit zijn de rechten die je in ruil voor je sociale bijdragen geniet.

1. Je wordt ziek

Als zelfstandige heb je dezelfde rechten als werknemers voor de terugbetaling van gezondheidszorg. Zo recupereer je, via je ziekenfonds, medische kosten zoals de aankoop van medicijnen, een opname in het ziekenhuis of kinesitherapie.

Verlies je je inkomen omdat je arbeidsongeschikt wordt? Je ontvangt een uitkering vanaf de eerste dag van je ongeschiktheid. Voorwaarde is wel dat je minstens 8 opeenvolgende dagen arbeidsongeschikt bent. Wie maar 7 dagen ziek is, kan geen uitkering genieten.

Het bedrag dat je krijgt per dag hangt af van je gezinssituatie en de periode. Je komt onder bepaalde voorwaarden bovendien in aanmerking voor gelijkstelling wegens ziekte wanneer je je bedrijf stopt dan wel dat dit blijft voortbestaan maar iemand in jouw naam en voor jouw rekening je zaak verder uitbaat.

2. Je krijgt een kind

Als kersverse moeder heb je recht op 12 weken moederschapsverlof. Drie weken moet je verplicht opnemen. De eerste week neem je op voorafgaand aan de vermoedelijke bevallingsdatum.

Tijdens deze drie weken moet je alle activiteiten volledig stopzetten. De overige negen weken kan je naar keuze opnemen in periodes van 7 kalenderdagen.

Per week ontvang je 855,74 euro voor de eerste 4 weken en 782,70 euro vanaf de 5de week moederschapsrust. Kies je ervoor om gedurende een of meerdere weken je activiteiten als zelfstandige voor maximaal de helft verder uit te oefenen? Dan bedraagt de uitkering de helft van deze bedragen.

Daarnaast kan je gratis dienstencheques krijgen voor 105 uur hulp in de weken na de geboorte, de zogenoemde moederschapshulp. Een zelfstandige die vader wordt kan een uitkering en eventueel ook gratis dienstencheques aanvragen. Je kan de uitkering aanvragen voor maximaal 20 volledige of 40 halve dagen binnen de 4 maand na de geboorte. Je ontvangt een uitkering van 99,51 euro per volledige dag en 49,76 euro per halve dag.

Kies je voor maximaal 8 verlofdagen dan krijg je naast de uitkering ook nog een éénmalige uitkering van 135 euro er bovenop ter compensatie van de kosten die je gemaakt hebt voor de bestelling van dienstencheques.

Daarnaast krijg je ook kraamgeld en kinderbijslag, net zoals loontrekkenden.

3. Je zorgt voor een familielid

Zorgverlof of mantelzorg duurt telkens 1 tot 6 maanden. Tijdens je hele loopbaan mag je in totaal 12 maanden zorgverlof opnemen. Er zijn drie erkende redenen om zorgverlof op te nemen:

- Je zorgt voor een naaste die ernstig ziek is.
- Je dient palliatieve zorg toe aan een familielid.
- Je zorgt voor je eigen kind met een beperking.

4. Je praktijk sluit (tijdelijk)

In sommige gevallen moet je je praktijk noodgedwongen sluiten. Omdat er bijvoorbeeld brand uitbrak, iemand je praktijk vernielde of er een natuurramp plaatsvond. In dat geval geldt het overbruggingsrecht en blijven je sociale rechten (met uitzondering van je pensioenrechten) nog één jaar in stand. In dat jaar krijg je ook een uitkering.

Het bedrag van je uitkering is afhankelijk van de vraag of je al dan niet personen ten laste hebt op je ziekenboekje.

5. Je gaat met pensioen

Met je sociale bijdragen bouw je ook je pensioen op. Het minimumbedrag voor werknemers en zelfstandigen is gelijk, maar gemiddeld ontvang je als zelfstandige beduidend minder. Veel ondernemers doen daarom aan pensioensparen, via het zogenoemde Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen (VAPZ) of de Pensioenovereenkomst voor Zelfstandigen (POZ).

Sociale bijdragen

Hoofdberoep

Netto jaarinkomen	Sociale bijdragen per kwartaal (inclusief beheerskosten)
0,00	890,51
7.407,24	890,51
16.861,46	890,51
20.000,00	1.056,26
25.000,00	1.320,33
30.000,00	1.584,39
40.000,00	2.112,53
50.000,00	2.640,66
60.000,00	3.168,79
70.000,00	3.969,92
107.300,30	5.103,53
> 107.300,30	maximumplafond

4.

Boekhouding en fiscaliteit

Kies je voor een eenmanszaak? Dan ben je onderworpen aan personenbelasting. Ga je voor een vennootschap, dan komt daar ook de vennootschapsbelasting bij. Een overzicht.

A. Personenbelasting

De personenbelasting is een belasting die iedere belastingplichtige in België – lees: iedereen die hier woont of zijn vermogen beheert – op zijn belastbaar jaarinkomen moet betalen. Je inkomsten van een jaar worden doorgaans aangeslagen in het jaar erop: in het aanslagjaar 2025 betaal je dus belastingen op je inkomsten van 2024.

WAAROP BETAAL JE PERSONENBELASTING?

Concreet betaal je personenbelasting op je netto-(beroeps)inkomen: dat is je jaaromzet (de som van je opbrengsten met aftrek van btw) min je beroepskosten. Ook provinciebelastingen, pensioensparen en sociale bijdragen horen bij die kosten.

Samenstelling van je belastbaar netto-inkomen

Op je belastingaangifte moet je ook je 'wereldwijd inkomen' aangeven: dat zijn je Belgische en buitenlandse inkomsten samen. Er bestaan vier categorieën van belastbare inkomsten:

- onroerende inkomsten, bv. de inkomsten die je haalt uit verhuur
- roerende inkomsten, bv. interest van een spaarboekje
- diverse inkomsten, bv. alimentatiegeld
- beroepsinkomsten, bv. je loon, vervangingsinkomen, pensioen ...

Binnen elk van die categorieën mag je bepaalde kosten aftrekken. Zo bekom je voor elke categorie een belastbaar netto-inkomen. Al deze netto-inkomsten samen vormen je totale netto-inkomen.

HET SYSTEEM VAN 'BATEN'

Je inkomsten als arts worden beschouwd als 'baten', waarop het zogenaamde 'kaststelsel van de vrije beroepen' van toepassing is. Dat betekent dat je inkomsten pas belast worden op het moment dat je ze effectief ontvangt, en dus niet op het moment waarop het recht op die inkomsten ontstaat.

In je startjaar als zelfstandige kan je hier meteen van profiteren. Via het kasstelsel kan je ervoor zorgen dat je de inkomsten van december in je startjaar, pas in januari van het jaar erop ontvangt. Een goed idee, want zo hou je de inkomsten in je startjaar beperkt en bijgevolg je eerste sociale bijdragen laag. De praktische kant hiervan is natuurlijk specialistenwerk, dus laat dit zeker over aan je boekhouder.

TARIEVEN

In een eenmanszaak geldt hetzelfde principe als bij loontrekkenden: je netto-inkomen wordt belast volgens vier belastingschijven. Hoe meer je verdient, hoe hoger je inkomen belast wordt. De belastingtarieven voor het inkomstenjaar 2024 (aanslagjaar 2025) zien er als volgt uit:

Inkomensschijf	Tarief
0 tot 15.820 euro	25%
15.820 tot 27.920 euro	40%
27.920 tot 48.320 euro	45%
Boven de 48.320 euro	50%

Let wel: hier komt ook nog een **gemeentebelasting**, verschuldigd op je belastingbedrag, bovenop. Daarnaast heeft iedere belastingplichtige recht op een belastingvrije som: een basisbedrag van 10.570 euro voor het aanslagjaar 2025 waarop je geen belastingen betaalt. Die som kan verschillen. Heb je bijvoorbeeld kinderen ten laste, dan betaal je dus minder belastingen.

B. Vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting is soms fiscaal voordeliger: terwijl je in een eenmanszaak in de hoogste schijf de helft van je inkomen afdraagt, betaal je in een vennootschap steeds **een vlak tarief van 25%**.

Voor kleinere vennootschappen geldt (onder voorwaarden) **een verlaagd tarief van 20%** op de eerste schijf van 100.000 euro winst. Boek je bijvoorbeeld in een jaar 200.000 euro winst in totaal, dan betaal je op de ene helft 20% vennootschapsbelasting en op de andere helft 25%.

Inkomsten voor de vennootschap

Let wel: in een vennootschap komen inkomsten in de eerste plaats toe aan de vennootschap (die een aparte rechtspersoon vormt). Enkel via een beperkt aantal uitkeringsmogelijkheden (bezoldiging, dividenden, interesten, huur ...) kunnen inkomsten bij jou terechtkomen. Die transfers worden vervolgens bijkomend belast in de personenbelasting.

C. De fiscale voordelen van een vennootschap

Word je huisarts, dan hangt je keuze van ondernemingsvorm vooral af van je (persoonlijke) situatie. Plan je bijvoorbeeld om binnen de twee of drie jaar na je start al een grote investering te doen (bv. een huis kopen), dan is een eenmanszaak aangeraden. In een vennootschap kan je namelijk niet zomaar je opbrengsten voor privédoeleinden aanwenden.

Plan je niet meteen grote privéaankopen, en vermoed je in het begin al veel te verdienen, dan is een vennootschap interessanter.

Met een hoog startersloon, zou je in een eenmanszaak namelijk al snel in de hoogste belastingschijven terechtkomen. In een vennootschap hou je meer netto-inkomsten over, zoals onderstaand voorbeeld duidelijk maakt.

Stel: je bent alleenstaand en gaat als zelfstandig huisarts werken in een groepspraktijk. Als je in je eerste jaar 100.000 euro bruto verdient, dan zien je netto-inkomsten in een eenmanszaak en vennootschap er als volgt uit:

Eenmanszaak		Vennootschap	
Bruto-inkomsten	€ 100.000,00	Bruto-inkomsten	€ 100.000,00
Beroepskosten (zie pagina 21)	-€ 7.055,45	Beroepskosten	-€ 7.055,45
Boekhoudresultaat	€ 92.944,55	Bezoldiging zaakvoerder**	-€ 45.000,00
Sociale bijdragen (zie pagina 15)	-€ 20.592,40	Boekhoudresultaat	€ 47.944,55
Personenbelasting: (zie pagina 18)	-€ 27.348,58	Vennootschapsbelasting: 20% (zie pagina 19)	-€ 9.588,91
		Winst na belasting***	€ 38.355,64
		Roerende voorheffing* (30%)	-€ 11.506,69
		Netto dividend	€ 26.848,95
		Bezoldiging zaakvoerder**	€ 45.000,00
		Sociale bijdragen	-€ 7.848,37
		Personenbelasting	-€ 10.306,73
		Netto bezoldiging zaakvoerder	€ 26.844,89
Netto-inkomen	€ 45.003,58	Netto-inkomen	€ 53.693,84
= 45% van je bruto-inkomen		= 53,69% van je bruto-inkomen	

Drie kanttekeningen hierbij:

- (*) Inkomsten uit roerende goederen, zoals een dividend, worden belast aan een vast tarief (doorgaans 30%) en niet aan de progressieve belastingschijven (zie pagina 19). De Belgische vennootschap is verplicht om deze belasting of roerende voorheffing in te houden bij dividenduitkering.
- (**) Bij deze berekening gaan we ervan uit dat je jezelf een bruto bezoldiging van 45.000 euro uitkeert, waardoor je recht krijgt op het verlaagde vennootschaps-tarief van 20% op de eerste schijf van 100.000 euro winst (zie pagina 19).
- (***) We veronderstellen dat je op het einde van het boekjaar de winst na belasting volledig aan jezelf uitkeert als aandeelhouder, in de vorm van een dividend. Je zou ook kunnen kiezen om die winst in je vennootschap te ‘reserveren’, om er later meer fiscaal voordeel uit te halen of om een buffer op te bouwen.

Kortom: bovenstaand voorbeeld geeft aan dat je als startende arts wel degelijk meer baat kunt hebben bij een vennootschap. Aan het eind van de rit hou je in deze simulatie 8,69% meer nettoloon over. Hoe dan ook is dit een keuze die je niet overhaast mag maken. In een ideaal scenario overloop je je verschillende opties met een boekhouder, die jou ook met fiscaal advies kan bijstaan.

D. Welke kosten kan je inbrengen?

Als arts doe je heel wat uitgaven noodzakelijk voor je beroep. Denk maar aan medische materialen, IT, meubilair of je praktijk zélf. Al die beroepskosten mag je inbrengen of ‘aftrekken’ van je beroepsinkomen.

Met andere woorden: hoe meer je uitgeeft, hoe minder belastingen je betaalt. Maar de ene kost is de andere niet. Een correct en volledig beeld van die aftrekbare kosten is dus geen overbodige luxe.

CUMULATIEVE VOORWAARDEN

Om een kost fiscaal af te trekken, gelden volgende voorwaarden:

1. De uitgave moet verband houden met je beroep. Bijvoorbeeld: in je praktijkruimte heb je een bureau nodig, net zoals enkele andere meubelen. De aankoopprijs daarvan mag je inbrengen op je belastingbrief. Bij meubelen voor in je (privé) woonkamer mag dat dus niet.
2. Je moet de kost tijdens het jaar werkelijk betaald of gedragen hebben, of de kost moet het karakter van een ‘zekere en vaststaande’ schuld gekregen hebben (en zo ingeboekt staan in je boekhouding). Dat betekent eenvoudigweg dat je bijvoorbeeld facturen van eind 2024 die je pas begin 2025 betaalt, inbrengt in het boekjaar 2024.
3. De uitgave dient om een belastbaar inkomen te verwerven of behouden. Het doel van je aankoop is, met andere woorden, je beroep beter uitoefenen. Of die kost uiteindelijk een voordeel heeft opgeleverd of niet, maakt niet uit.
4. Je moet de kost kunnen bewijzen. Een schriftelijk bewijs (papier of digitaal) is het meest aangewezen. Denk aan facturen, onkostennota's, btw-bonnen, ontvangstbewijzen enzovoort. Kan je zo'n bewijs niet voorleggen, dan kan je eventueel in overleg met de fiscus – lees: met je boekhouder – een vast bedrag of kostenpercentage inschatten. Die individuele akkoorden draaien in de praktijk vaak rond kleine uitgaven (zoals papier of schrijfgierief).

5. Indien je via een vennootschap werkt, dan is er nog een extra voorwaarde. Een kost is slechts aftrekbaar in de mate dat die betrekking heeft op dat specifiek boekjaar. Zo komt de jaarlijkse verzekeringspremie betaald in juni niet meer volledig ten laste van het jaar waarin deze premie werkelijk werd betaald, maar zal een stuk overgedragen worden naar het volgende jaar. Ook hier houdt je boekhouder rekening mee.

KOST OF INVESTERING?

Je kan niet alle uitgaven in één keer volledig fiscaal aftrekken. Soms zijn aankopen investeringen: ze gaan meerdere jaren mee. In dat geval moet je ze enkele jaren deels aangeven of 'afschrijven'. Dit zijn de gebruikelijke afschrijvingspercentages per jaar:

- Gebouw praktijk: 3%
- Meubilair en machines: 10%
- Voertuigen: 20%
- Klein materiaal (smartphone, scanner, gereedschap ...): 33%

VOLLEDIG OF DEELS AFTREKBARE KOSTEN?

Sommige aankopen kan je integraal inbrengen op je belastingbrief, andere niet. Kosten 'binnen je onderneming', zoals dat dan heet, zijn 100% aftrekbaar. Enkele voorbeelden:

- Je professionele telefoonrekening
- Kantoormaterialen
- Sociale bijdragen
- Verzekeringen
- Specifieke beroepskledij (zoals je doktersjas)
- De kost van je boekhouder of accountant

Gebruik je een gedeelte van je eigen woning als praktijk? Dan mag je de kosten met betrekking tot het beroepsgedeelte – huur of interest van je lening, onroerende voorheffing, verwarming, elektriciteit ... – aftrekken. De maatstaf is doorgaans de oppervlakte. Neemt je praktijk bijvoorbeeld 20% van je woningoppervlakte in, dan kan je al die kosten in principe ook voor 20% inbrengen. Let wel op, het (huwelijks)vermogensstelsel kan hierop een invloed hebben.

Opgelet!

Zodra je je praktijk (bv. deel van je woning) begint af te schrijven, dan zal dat deel van het gebouw een 'beroepsactief' worden. Een meerwaarde bij een eventuele latere verkoop is dan een belastbaar beroepsinkomen.

SPECIALE GEVALLEN

Bepaalde uitgaven zijn slechts gedeeltelijk een beroepskost:

- **Een wagen:** in de personenbelasting zijn autokosten voor zuivere beroepskilometers aftrekbaar (voor 50% tot 100%) in functie van de CO₂-uitstoot. Indien de wagen werd aangekocht vóór 2018 bedraagt het minimum 75% tenzij de CO₂-uitstoot 200 gram of meer bedraagt. Dan val je terug op 40%. Voor een vennootschap zijn autokosten eveneens aftrekbaar in functie van de CO₂-uitstoot maar een minimum van 75% telt hier niet.
- **Professionele restaurantbezoeken:** 69%
- **Recepties en relatiegeschenken:** 50% (op een paar uitzonderingen na).

Wijzigingen aftrekbaarheid auto- en brandstofkosten

De kostenaftrek voor personenwagens aangeschaft (= koop, lease of renting) vanaf 1 juli 2023 doven uit. Vanaf aj. 2026 wordt de aftrek afgebouwd:

- in 2025: 0% tot max. 75%
- in 2026: 0% tot max. 50%
- in 2027: 0% tot max. 25%
- in 2028: 0%

Voor personenwagens aangeschaft vanaf 2026 geldt er een aftrekverbod. Ook de kostenaftrek van elektrische personenwagens daalt vanaf 2027 naargelang het jaar van aanschaffing. Daarnaast zijn de fossiele brandstofkosten van een hybride plug-in personenwagen aangeschaft vanaf 2023, voor maximaal 50% aftrekbaar vanaf 2023 t.e.m. 2026.

FORFAITAIRE AFTREK

Als vrije beroeper kan je je werkelijke kosten inbrengen (dan doe je het zoals hierboven beschreven), of kiezen voor een forfaitaire kostenaftrek: een percentage per inkomenscijf van je beroepsinkomen, met een maximum van 5.050 euro. Je hoeft dan geen aankoopbewijzen bij te houden, maar je eindigt meestal met een lager bedrag dan bij aangifte van je werkelijke beroepskosten.

Een kostenforfait kan wél interessant zijn als je pas in het najaar gestart bent als zelfstandige en nog niet zoveel kosten hebt gemaakt. Wat voor jou de meest voordelige aanpak is, kan je boekhouder of accountant natuurlijk voor jou berekenen.

Naar het werk ... met de wagen van je ouders?

Je gaat met de auto van je ouders naar je praktijk of ziekenhuis? Dan kan je bepaalde kosten voor het gebruik ervan inbrengen, op voorwaarde dat je kan bewijzen dat jij ze betaalt. Een voorbeeld is de verzekering, ook al staat die nog op naam van je ouders: bezorg daarvoor je boekhouder een afschrift van de overschrijving aan je ouders of de verzekeringsmaatschappij.

DE BESTE AANPAK?

‘Je moet kosten maken’ of ‘zet het maar op de zaak’ zijn vaak gehoorde boodschappen. Maar in het wilde weg kosten over je praktijk laten lopen, kan je zuur opbreken: het is nefast voor de financiële gezondheid van je praktijk én je riskeert stevige boetes. De kunst is dus om alle fiscale opportuniteiten te benutten, maar op een correcte manier. En dat is voer voor een boekhouder of accountant.

5.

Wat met je btw-formaliteiten?

Als arts ben je vrijgesteld van btw voor een aantal activiteiten. Voor alle andere activiteiten kom je in aanraking met de bijzondere of algemene btw-wetgeving en is het aan te raden advies in te winnen bij je boekhouder of adviseur.

A. Wanneer ben je vrijgesteld van btw?

Enkel activiteiten met een therapeutisch doel zijn vanaf 2022 vrijgesteld van btw. Concreet: is je activiteit bedoeld om gezondheidsproblemen of ziektes te voorkomen, vast te stellen, te behandelen of te genezen, dan dient ze een therapeutisch doel.

Volgens de fiscus worden behandelingen of ingrepen vermoed een therapeutisch doel te hebben als:

- ze opgenomen zijn in de nomenclatuur van de RIZIV of revalidatieverstrekingen;
- ze (deels) terugbetaald worden door de ziekenfondsen;
- ze uitgevoerd worden op medisch voorschrift.

Je kan ook zelf oordelen dat er sprake is van een therapeutisch doel. In dat geval moet je via een apart document wel motiveren waarom je geen btw aanrekent. Dit document moet je in tweevoud opmaken: één ervan is voor je eigen boekhouding en het andere voeg je bijvoorbeeld toe aan het getuigschrift of de ziekenhuisfactuur.

Enkele voorbeelden van behandelingen of ingrepen met een therapeutisch doel zijn:

- preventieve maatregelen zoals vaccinatie;
- periodieke medisch controle;
- bloedafname om virussen, infecties of andere ziektes op te sporen;
- prestaties in het kader van vruchtbaarheid of zwangerschap;
- esthetische ingrepen of behandelingen in het kader van een ziekte, aangeboren aandoening, letsel of functioneel ongemak.

B. Btw-plichtige activiteiten

Voor alle andere activiteiten die je uitvoert, reken je voortaan 21% btw aan.

Enkel voorbeelden van behandelingen of ingrepen zonder therapeutisch doel zijn:

- optreden als controlearts;
- rijvaardigheid van een patiënt onderzoeken;
- nazorg bij een louter esthetische behandeling;
- medisch onderzoek of bloedafname niet bedoeld om ziektes op te sporen (bv. om levensverzekering af te sluiten);
- meewerken aan klinische of farmaceutische studies (zie verder).

Haal je inkomsten uit diensten die compleet los staan van je beroep als arts, dan moet je hier wel btw op aanrekenen tenzij er een vrijstelling geldt. Zo zijn er onder andere vrijstellingen voor voordrachtgevers, auteurs van artikels en verhuur van onroerend goed.

C. De bijzondere btw-regeling: bij klinisch onderzoek

Er zijn artsen die meewerken aan klinische studies voor farmaceutische bedrijven of ziekenhuizen. In ruil daarvoor krijg je een vergoeding. Hiervoor is geen vrijstelling voorzien waardoor je btw moet aanrekenen. Normaal gezien val je dan onder de normale btw-wetgeving, maar voor artsen voorziet de btw-administratie een uitzondering: het ziekenhuis of jij kan kiezen voor een **bijzondere btw-regeling**, maar moet die wel **expliciet aanvragen**.

Die regeling houdt in dat je geen btw-aangiftes hoeft in te dienen. De btw op je prestaties wordt betaald (en ook gerecupereerd) door het ziekenhuis of het farmaceutisch bedrijf. Op de facturen zal dus geen btw vermeld staan. De keerzijde is dat je geen recht hebt op de recuperatie van betaalde btw.

Belangrijk is dat je boekhouder wel jaarlijks, vóór 31 maart, een **klantenlijsting** indient: een lijst met de btw-nummers van alle opdrachtgevers voor wie je in het voorbije jaar onderzoek verricht hebt.

D. Buitenlandse aankopen

Op je 'normale' aankopen zal je normaal gezien btw moeten betalen. Deze btw staat gewoon op je factuur vermeld. In sommige gevallen ben je verplicht om btw in België te betalen, terwijl een buitenlandse leverancier jou geen btw aanrekent:

- Overschrijden je aankopen in het buitenland (lees andere EU lidstaten) de grens van 11.200 euro per jaar, dan moet je hierop in België btw betalen. Onder die grens mag je kiezen: je betaalt de Belgische of buitenlandse btw. Een boekhouder helpt je de juiste keuze maken.
- Je beroept je op een buitenlandse dienst: je koopt bijvoorbeeld software bij een buitenlandse firma. In het beste geval ontvang je dan een factuur, in het slechtste geval enkel een mail met het verschuldigde bedrag. Een boekhouder helpt je deze documenten correct inbrengen.

Ben je van plan zulke buitenlandse aankopen te doen, contacteer dan tijdig je boekhouder. Hij moet er namelijk voor zorgen dat je btw-nummer hiervoor geactiveerd wordt.

E. Samenwerkingen met andere artsen

De kans is groot dat je toetreedt tot een kostenassociatie. Binnen zo'n samenwerkingsvorm kan je samen met andere artsen medische apparatuur aankopen, of investeren in een praktijkruimte of IT-infrastructuur (zie pagina 11). De btw-wetgeving van dergelijke associaties is vrij complex, en laat je idealiter over aan je boekhouder. Hier is zeker het gezegde 'beter voorkomen dan genezen' van toepassing.

F. De vrijstellingsregeling kleine ondernemingen

Komen bepaalde activiteiten van je prestaties niet in aanmerking voor een btw-vrijstelling, dan moet je hierop btw aanrekenen. Je wordt dan als een gemengde btw-plichtige beschouwd, meer bepaald iemand die op een deel van de prestaties btw moet aanrekenen en op een ander deel niet. Dit heeft ook formeel zijn gevolgen (bv. indiening periodieke btw-aangiften).

Een manier om toch geen btw hoeven aan te rekenen en de formaliteiten enigszins te vereenvoudigen is te opteren voor de vrijstellingsregeling kleine ondernemingen. Als je jaaromzet maximum 25.000 euro (excl. btw) bedraagt, kan je je officieel registreren als 'kleine onderneming' en hoef je geen btw aan te rekenen op btw-plichtige activiteiten.

Jouw prestaties onder de medische btw-vrijstelling vallen onder andere niet onder deze omzetsdrempel. Jouw boekhouder maakt een concrete berekening van deze drempel op basis van jouw dagontvangstenboek.

Het is belangrijk dat je je keuze voor de kleine ondernemingsregeling kenbaar maakt aan je btw-controle.

Deze regeling is een vereenvoudiging op de gewone btw-regeling, maar toch zijn er nog een aantal formaliteiten die erbij komen kijken. In de praktijk regelt je boekhouder die voor jou.

G. De gewone btw-regeling

Moet je btw aanrekenen en kom je niet in aanmerking voor een bijzondere btw-regeling, dan ben je onderworpen aan de algemene btw-verplichtingen. Geen extra zorgen, want in de praktijk neemt je boekhouder die taken van je over. Vijf zaken moeten in orde zijn:

1. Je moet een **btw-nummer** hebben.
2. Je **facturen** moeten correct zijn.
3. Je moet een **btw-boekhouding** voeren: een inkomend en uitgaand facturenboek, een dagontvangstenboek en een tabel van je bedrijfsmiddelen.
4. Je dient maandelijks of per kwartaal een **btw-aangifte** in.
5. Je dient jaarlijks, vóór 31 maart, een **klantenlijsting** in (zie hierboven).

6.

Steunmaatregelen

Als beginnende huisarts of arts-specialist krijg je ook een duwtje in de rug van de overheid. Zo kom je in aanmerking voor verschillende beroepseigen en andere gunstmaatregelen.

A. Ondersteuning huisartsen (voorheen Impulso)

Om de oprichting van huisartsenpraktijken financieel te stimuleren, verleent het Agentschap Zorg en Gezondheid financiële ondersteuning. Dit steunpakket bestaat uit een **renteloze lening** en een **tegemoetkoming** voor interdisciplinaire praktijkvoering.

RENTELOZE LENING

Deze lening is bedoeld om de start of uitbouw van je praktijk te financieren. De renteloze lening voor je eerste installatie in een nieuwe of bestaande individuele praktijk of groepspraktijk bedraagt maximaal 35.000 euro en moet aangevraagd worden binnen de 5 jaar na installatie (= datum vanaf wanneer je als erkende huisarts deelneemt aan de medische permanentie). Enkel startende actieve huisartsen in het Nederlandstalig of tweetalig Brussels grondgebied komen in aanmerking. Een startende huisarts is een huisarts die maximaal 15 jaar geleden erkend werd (zie p. 8) of die minder dan 2 jaar geleden terugkeerde uit het buitenland (en minstens één jaar actief geweest in het buitenland). Een bijkomende voorwaarde is dat je als huisarts aangesloten moet zijn bij de huisartsenkring in jouw regio.

Je kan nu ook een renteloze lening aangaan van maximaal 10.000 euro voor een bijkomende ruimte of bijkomende infrastructuur voor samenwerking met een praktijkverpleegkundige of praktijkondersteuner. Hiervoor gelden dezelfde voorwaarden met uitzondering van de vereiste om de aanvraag binnen de 5 jaar na installatie te doen.

Een bijkomende voorwaarde is dat je als huisarts moet samenwerken met een praktijkondersteuner of praktijkverpleegkundige in loondienst en dat je uiteraard bijdraagt in de kosten voor de uitbouw van de bijkomende infrastructuur.

JAARLIJKSE TEGEMOETKOMING VOOR EEN PRAKTIJKONDERSTEUNER OF PRAKTIJKVERPLEEGKUNDIGE

Deze toelage dekt minstens een derde VTE praktijkondersteuner of praktijkverpleegkundige. Er zijn wel wat voorwaarden verbonden aan deze steun:

- de tegemoetkoming zal nooit meer dan 50% bedragen van het aandeel dat de aanvragende arts bijdraagt in de totale loonkosten van de medewerk(s). Aanvragen gebeuren per arts, dus in een groepspraktijk dient elke huisarts apart een aanvraag in te dienen en zal de tegemoetkoming ook toegekend worden op het niveau van de individuele arts.
- de medewerker moet in loondienst werken in de praktijk.
- de huisarts moet aangesloten zijn bij de huisartsenkring van zijn regio.

De maximale steun bedraagt 7.847,47 euro per arts in 2024 en dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. De tegemoetkoming kan aangevraagd worden voor 30 juni in het jaar dat volgt op het jaar waarin de kosten gemaakt werden.

Het is mogelijk om een extra tegemoetkoming van 800 euro per jaar te krijgen wanneer de praktijk investeert in minstens 4 uur per jaar vorming voor de praktijkondersteuner of praktijkverpleegkundige.

Opgelet! Wie nog voor 30 juni 2023 een tegemoetkoming in de loonkosten aanvraagt doe dit volgens de oude Impulseo-voorwaarden (zie link <https://www.zorg-en-gezondheid.be/een-tegemoetkoming-vragen-voor-een-onthaal-en-administratief-bediende-voor-een-huisarts>). De premie is dan 7.373,20 euro i.p.v. 7.400 euro.

JAARLIJKSE TEGEMOETKOMING VOOR MEDISCH TELESECRETARIAAT

Als individuele huisarts of lid van een groepspraktijk kan je ook een financiële tegemoetkoming krijgen voor de kosten van een medisch telesecretariaat. Zo'n secretariaat beheert vanop afstand jouw telefonische en/of online afspraken. De jaarlijkse toelage is gelijk aan de helft van de reële kosten, met een maximum van 3.400 euro.

Ook deze tegemoetkoming is specifiek bestemd voor startende huisartsen en kan niet gecombineerd worden met een tegemoetkoming in de loonkost voor een praktijkondersteuner of praktijkverpleegkundige.

Wie nog nooit een tegemoetkoming kreeg voor een telesecretariaat kan gedurende maximaal 5 jaar deze aanvraag doen. Voor wie al eerder een tegemoetkoming kreeg volgens de "oude" regels gaat een overgangperiode in.

B. RIZIV-bijdrage

Met het RIZIV Sociaal Statuut, een jaarlijkse financiële bonus, krijg je de kans om meer sociale zekerheid in te bouwen. Om hiervoor in aanmerking te komen, moet je:

- **erkend** zijn als arts,
- een **officieel RIZIV-nummer** hebben,
- **'geconventioneerd'** zijn – lees: toegetreden zijn tot het 'Nationaal Akkoord Artsen-Ziekenfondsen', dat de tarieven bepaalt die je mag aanrekenen,
- de wet rond de **verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging** volgen.

C. Andere steunmaatregelen

KMO-PORTEFEUILLE VOOR ADVIES EN OPLEIDING

Via de kmo-portefeuille kan je als kleine onderneming tot 30% subsidie krijgen en als grote onderneming tot 20%, met een maximum van 7.500 euro per jaar, voor opleidingen en advies. Om kans te maken op deze tussenkomst, moet je wel al over een ondernemingsnummer beschikken én een beroep doen op een erkende dienstverlener, zoals SBB.

STARTLENING PARTICIPATIE- FONDS VLAANDEREN

Participatiefonds Vlaanderen biedt achtergestelde leningen aan startende vrije beroepers. Kmo's van maximaal 4 jaar oud komen in aanmerking voor de **startlening**: deze bedraagt 100.000 euro, heeft een looptijd tussen 3 en 10 jaar en biedt een rente van 3,5%. Met een **cofinanciering** (tot maximaal 350.000 euro) combineer je met een ander krediet van een bank of investeringsfonds.

WAARBORGREGELING: OVERTUIG JE BANK

Heb je stevig wat kapitaal nodig, maar krijg je geen banklening omdat je niet genoeg financiële zekerheden kan bieden? Dan kan de Vlaamse Waarborgregeling je bankier over de streep trekken. Zo wordt namelijk tot 75% van je kredietbedrag (tot 1,5 miljoen euro) gedekt. Daarvoor betaal je een eenmalige premie, in functie van de grootte en looptijd van je waarborg.

7.

Hoe schrijf je je zaak officieel in?

Je bent pas echt een zelfstandige als je een ondernemingsnummer op zak hebt. Je vraagt dit aan bij een ondernemingsloket. Hoe werkt het in de praktijk?

A. Ondernemingsnummer

Elke onderneming heeft een uniek nummer, zoals mensen een rijksregisternummer hebben. Zo kunnen verschillende overheidsdiensten gemakkelijk communiceren met je zaak. Alle Belgische ondernemingen staan met adres en eigenaar in een database: de Kruispuntbank van Ondernemingen of kortweg de KBO.

Zodra je je ondernemingsvorm met je boekhouder of accountant hebt bepaald, kan je je inschrijven bij [een erkend ondernemingsloket](#). Gemakkelijk: in de praktijk kan je boekhouder dit voor jou doen. Op die manier bespaar je jezelf heel wat tijd. Bovendien ben je zeker dat je wettelijk volledig in orde bent.

Het ondernemingsloket heeft deze gegevens nodig:

- je rijksregisternummer,
- de naam van je onderneming en het adres van de locatie waar je zal werken,
- de activiteiten die je zal uitoefenen en de begindatum,
- de oprichtingsakte (als je voor een vennootschap kiest)
- het rekeningnummer van je onderneming. Een aparte zakelijke rekening is sowieso een aanrader, zo behoud je het overzicht en houd je werk en privé gescheiden;

De inschrijving in de KBO kost je 105,50 euro per vestiging.

Ben je in meerdere praktijken werkzaam dan zal je meerdere vestigingen hebben in de KBO.

B. Wat doet een sociaal verzekeringsfonds?

Samen met je inschrijving bij het ondernemingsloket, regel je ook de aansluiting als zelfstandige bij een sociaal verzekeringsfonds (zie ook pagina 15 en verder).

Je sociaal verzekeringsfonds vormt de schakel tussen de overheid en jezelf als zelfstandige of je vennootschap. De sociale zekerheidsfondsen regelen de sociale zekerheid van hun leden. Denk bijvoorbeeld aan kinderbijslag, ziekteverzekering, invaliditeitsverzekering, moederschapsbescherming, dienstencheques, overbruggingsrecht, pensioen, invaliditeitsuitkering, enz.

8.

Verzekeringen

Als zelfstandige geniet je niet dezelfde bescherming als een loontrekkende: je bouwt dus maar beter voldoende bescherming in. Sommige verzekeringen zijn verplicht, andere sterk aangeraden.

A. Verplichte verzekeringen

Wie een medisch beroep uitoefent, kan altijd geconfronteerd worden met patiënten die een schadevergoeding claimen. De verzekering **beroepsaansprakelijkheid** is daarom zonder twijfel jouw belangrijkste verzekering. Ze beschermt je tegen fouten die je maakt in het kader van je beroep.

Let op: ook wanneer je een vennootschap met beperkte aansprakelijkheid hebt, is de verzekering beroepsaansprakelijkheid verplicht. Eén van de voordelen van een vennootschap is dat je maar aansprakelijk bent voor het kapitaal dat je hebt ingebracht. **Voor medische fouten blijf je echter altijd persoonlijk en onbeperkt aansprakelijk.**

B. Nuttige verzekeringen

Heb je een eigen praktijk, dan sluit je best ook een verzekering **burgerlijke aansprakelijkheid** af. Die dekt de kosten van ongevallen die je patiënten tijdens hun bezoek mogelijk voorhebben (bv. een patiënt die uitglijdt op een gedweilde vloer).

Doordat je als zelfstandige sociale bijdragen betaalt, heb je recht op een aantal sociale basisrechten (zie pagina 16). Deze rechten (en uitkeringen) blijven al bij al beperkt. Om op safe te spelen, overweeg je best een aantal extra verzekeringen, zoals een **pensioens-** en **gewaarborgde inkomensverzekering**.

9.

Enkele speciale regelingen voor artsen

A. Muziek in je wachtzaal

Wanneer je als arts muziek speelt in de wachtkamer moet je een vergoeding voor auteursrechten (Sabam) betalen. De billijke vergoeding ben je niet verschuldigd indien voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- Je oefent een vrij beroep uit;
- Er is sprake van een relatief vast patiëntenbestand;
- Er zijn slechts een beperkt aantal patiënten op hetzelfde moment aanwezig in de praktijk of wachtruimte;
- Je beoogt geen winstoogmerk door het spelen van muziek.

Via Unisono kun je je licentie voor het gebruik van muziek, audiovisuele werken, e.d.m. regelen.

B. Medisch afval

Voor medisch afval gelden strenge regels, vastgelegd in het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalcringlopen en afvalstoffen (Vlarema).

WAT IS MEDISCH AFVAL?

Er bestaan risicohoudende en niet-risicohoudende medische afvalstoffen. Die eerste zijn risicovol omdat ze een microbiologische of virale besmetting, vergiftiging of verwonding met zich mee kunnen brengen. Deze soort afvalstoffen moeten verplicht opgehaald worden door een erkend gespecialiseerd bedrijf. Je mag medisch afval ook zelf veilig naar een vergunde afvalplaats voeren.

Niet-risicohoudende medische afvalstoffen zijn vergelijkbaar met huishoudelijk afval en mogen in normale vuilniszakken verpakt worden. De gemeentelijke ophaaldienst haalt deze vervolgens op, tenzij je gemeente hiertegen toch een verbod heeft uitgevaardigd. Belangrijk: bij een mogelijke vermenging van beide soorten afvalstoffen gelden de regels van de strengste categorie.

ADMINISTRATIEVE VERPLICHTINGEN

Als arts moet je een afvalstoffenregister bijhouden en dat maandelijks updaten. Daarin vermeld je telkens de oorsprong, aard, hoeveelheden en bestemming van je medisch afval. Hiervoor bestaat geen voorgeschreven formulier. Als ophaalbewijzen deze gegevens bevatten, volstaan die ook als register. Je vindt hierover meer info op de site van de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM).

10.

Dit kan een boekhouder voor jou betekenen

Het menselijke lichaam heeft intussen geen geheimen meer voor jou, maar wellicht heb je minder ervaring met de administratieve en financiële aspecten van je vervolgcarrière. Als zelfstandige kan je hier echter niet omheen, en daarom komt een boekhouder of accountant zeker van pas. Hij of zij staat je met raad en daad bij, zodat jij voldoende tijd overhoudt voor je patiënten en ambities.

A. Voor deze 6 zaken kan je bij je boekhouder terecht

1. JE KRIJGT HULP BIJ DE OPSTELLING VAN EEN FINANCIËEL PLAN

Een boekhouder kan samen met jou een financieel plan opstellen. Om de haalbaarheid van je plan af te checken, houdt hij of zij rekening met je startkapitaal, je vaste en variabele kosten, de potentiële winstmarge enzovoort. **Kortom, je boekhouder zorgt dat het financiële plaatje klopt.**

2. JE VOERT DE JUISTE BOEKHOUDING

Iedere zelfstandige is verplicht om een boekhouding te voeren. Dat lijkt misschien een noodzakelijk kwaad, maar zo krijg je vooral een volledig zicht op je onderneming.

In een eenmanszaak volstaat een **vereenvoudigde boekhouding**, in een vennootschap gaat het om iets complexer werk – vandaar de term **dubbele boekhouding**. Om correct aan alle wettelijke vereisten te voldoen, is het in beide gevallen sterk aangewezen om deze zaken aan je boekhouder over te laten.

Het bijkomende voordeel? Aangezien je boekhouder goed zicht krijgt op je financiële plaatje, kan hij je **inkomsten optimaliseren** met het oog op het **besparen van belastingen**.

3. HIJ BRENGT JE BEROEPSKOSTEN JUIST IN KAART

Als arts kan je heel wat professionele uitgaven als beroepskosten aftrekken. Mooi meegenomen, maar geen evidentie om correct aan te geven in je **belastingaangifte**. Hier is de hulp van je boekhouder zeker welkom: hij of zij weet welke kosten je het best volledig inbrengt, splitst en afschrijft.

4. JE ONTDEKT DE VERSCHILLENDE FINANCIËRINGSMOGELIJKHEDEN

Vergeet ook je **gunstmaatregelen** niet: zo kom je als beginnend arts in aanmerking voor een renteloze lening, premie én tegemoetkoming voor extra bijstand in je praktijk. Daarnaast zijn er ook de algemene Vlaamse subsidies en premies voor starters. Een boekhouder maakt je met plezier wegwijs.

5. JE KAN SAMEN EEN JURIDISCHE VORM BEPALEN

Eén van de belangrijkste knopen die je moet doorhakken is de **rechtsvorm** van je onderneming. In België zijn er twee opties: een eenmanszaak of een vennootschap.

Binnen de vennootschappen heb je dan nog eens een handvol opties. Die juridische vorm heeft een enorme impact op het financiële en zakelijke plaatje. Advies van een expert is hier dus onmisbaar.

6. JE KAN ER TERECHT VOOR STARTERSADVIES

Je boekhouder is niet louter een cijfer-specialist. Als ondernemerscoach kan hij je ook adviseren over je financiële toekomst of nagaan of je rekening houdt met alle kosten die bij de opstart van je eigen praktijk komen kijken.

Je boekhouder kent bovendien als geen ander de weg naar de bank, notaris, ondernemingsloketten, enz. Handig: zo kan je meteen ook alle **opstartformaliteiten** (aanvraag ondernemingsnummer, aansluiting sociaal verzekeringsfonds ...) laten regelen. Een boekhouder speelt kortom een sleutelrol in je opstartfase.

Jouw boekhouder begeleidt en adviseert

Een boekhouder betekent natuurlijk een extra investering, maar het is wel een kost die zich dubbel en dik terugbetaalt. Dat mag je gerust letterlijk nemen: de factuur van je boekhouder of accountant is ook een aftrekbare kost!

B. Klaar voor je start?

Laat je dan omringen door de beste mensen. SBB werkt graag mee aan de gezonde groei van je praktijk. Want wij zijn niet zomaar je accountant en adviseur. Wij zijn je ondernemerscoach. We begeleiden vandaag meer dan 1.600 (para-)medische beroepsbeoefenaars bij elke stap in hun verhaal.

Bovendien hoef je nooit meer een factuur binnen te brengen op kantoor. Via **sbbSLIM**, ons digitaal klantenportaal, kan je alle documenten mailen of scannen. Zelfs een foto nemen volstaat. Via duidelijke dashboards zie je meteen nauwkeurige grafieken die je tonen hoe de zaken lopen en kan je alle evoluties opvolgen. In het digitaal archief vind je alle documenten makkelijk terug.

Mis je start niet en neem vandaag nog een kijkje op www.sbb.be/medici. Je leest er hoe wij de zaken aanpakken om van jouw start een succes te maken.

Onze medische experts

Experts regio Antwerpen

LESLEY VAN DER JEUGD
regio Boechout
03 480 20 92
lesley.van.der.jeugd@sbb.be

ELS NIJS
regio Boechout
03 480 20 92
els.nijs@sbb.be

ARNE HEYLEN
regio Geel
014 56 29 80
arne.heylen@sbb.be

JOYCE HUYPENS
regio Hoogstraten
03 314 38 24
joyce.huypens@sbb.be

CAROLINE GORDTS
regio Sint-Katelijne-Waver
015 56 06 60
caroline.gordts@sbb.be

NATHALIE DOM
regio Turnhout
014 43 64 21
nathalie.dom@sbb.be

JENNIFER VERBRUGGEN
regio Turnhout
014 43 64 21
jennifer.verbruggen@sbb.be

Experts regio Vlaams-Brabant & Limburg

TOM DE SCHUTTER
regio Vlaams-Brabant
016 24 51 59
tom.de.schutter@sbb.be

DAVID LAMBERT
regio Vlaams-Brabant
013 33 44 57
david.lambert@sbb.be

SOFIE DENEVE
regio Vlaams-Brabant
02 532 25 42
sofie.deneve@sbb.be

PASCALE WOUTERS
regio Noord-Limburg
en Maaskant
089 46 07 60
pascale.wouters@sbb.be

SANDRA BROKKEN
regio Noord-Limburg
en Maaskant
089 71 03 33
sandra.brokken@sbb.be

SOFIE CILLIS
regio Zuid-Limburg
011 68 80 28
sofie.cillis@sbb.be

DAISY CROUGHS
regio Zuid-Limburg
011 68 80 28
daisy.croughs@sbb.be

SANNE CLAES
regio Hasselt
011 27 94 90
sanne.claes@sbb.be

ELKE WALEWYNS
regio Tongeren
012 23 63 43
elke.walewyns@sbb.be

Experts regio Oost- en West-Vlaanderen

GUNTER BRUYLANDT
regio Aalst
053 78 35 42
gunter.bruylant@sbb.be

ANNEMIE DE MOL
regio Waasland
09 356 05 20
annemie.de.mol@sbb.be

TINEKE BAERT
regio Gent
09 243 89 70
tineke.baert@sbb.be

KATRIEN VANDENDRIESSCHE
regio Meetjesland
09 377 54 08
katrien.vandendriessche@sbb.be

ANN VERMEULEN
regio Beveren
03 760 10 35
ann.vermeulen@sbb.be

JOLIEN VAN LEEUWE
regio Brugge
050 40 48 80
jolien.van.leeuwe@sbb.be

TIFFANY MAES
regio Zuid-West-Vlaanderen
056 24 17 20
tiffany.maes@sbb.be

FILIP PAGE
regio Roeselare - Tielt
051 42 61 11
filip.page@sbb.be

SBB-publicaties

Startersgidsen

Elk jaar begeleidt SBB meer dan 800 beginnende zelfstandigen met de opstart van hun zaak. Voor heel wat beroepen heeft SBB een startersgids-op-maat uitgewerkt met alle info over de belangrijkste administratieve verplichtingen waarmee de starter in zijn sector geconfronteerd wordt.

Wegwijzers

Ondernemers zijn vaak druk in de weer en hebben baat bij snelle en betrouwbare informatie. Daarom bracht SBB een aantal praktische wegwijzers uit. Ze geven op een overzichtelijke manier antwoord op een aantal veelgestelde vragen.

Blogs

Heb je interesse in het laatste startersnieuws? Volg dan zeker ons magazine op onze website via www.sbb.be/magazine. Of schrijf je in voor onze nieuwsbrief op www.sbb.be/nieuwsbrief. Dan ontvang je maandelijks een helder overzicht van essentieel nieuws, handige inzichten en inspirerende ondernemersverhalen.

Je kan alle publicaties gratis downloaden op www.sbb.be.

Tinne

Cardiologe

Sofie

Accountant SBB

**Ons idee van een
fiscaal advies-
gesprek: aan je
behandeltafel**

Waar je keuzes maakt, is niet zo belangrijk. Zolang het maar de juiste zijn. Ons idee van samenwerken is méér dan enkel zorgen dat je boekhouding klopt. Als medicus wil je een accountant die met je meedenkt, maar je ook adviseert én uitdaagt. Zelfs aan je behandeltafel.

**Samen slim ondernemen
begint op [sbb.be](https://www.sbb.be)**

SBB-kantoren

ANTWERPEN

- Provinciестeenweg 436, 2530 **Boechout**
tel. 03/480 20 92
antwerpen@sbb.be
- Vaartstraat 79, 2960 **Brecht**
tel. 03/330 16 30
brecht@sbb.be
- Antwerpseweg 10, 2440 **Geel**
tel. 014/56 29 80
geel@sbb.be
- Vrijheid 222, 2320 **Hoogstraten**
tel. 03/314 38 24
hoogstraten@sbb.be
- Mechelsestw. 109A, 2860 **St-Katelijne-Waver**
tel. 015/56 06 60
skw@sbb.be
- Steenweg op Mol 114 bus 1, 2300 **Turnhout**
tel. 014/43 64 21
turnhout@sbb.be

VLAAMS-BRABANT

- Staatsbaan 106, 3460 **Bekkevoort**
tel. 013/33 44 57
bekkevoort@sbb.be
- Vuurkruisenlaan 2, 3000 **Leuven**
tel. 016/24 51 59
leuven@sbb.be
- Ninoofsesteenweg 1024, 1703 **Schepdaal**
tel. 02/532 25 42
schepdaal@sbb.be

OOST-VLAANDEREN

- Korte Keppestraat 7 bus 11, 9320 **Aalst**
tel. 053/78 35 42
aalst@sbb.be
- Gentseweg 188, 9120 **Beveren**
tel. 03/760 10 30
beveren@sbb.be
- Koning Leopoldlaan 81G, 9990 **Maldegem**
tel. 09/377 54 08
maldegem@sbb.be
- Kortrijksesteenweg 1052 C, 9051 **Gent**
tel. 09/243 89 70
gent@sbb.be
- Rivierstraat 62, 9080 **Lochristi**
tel. 09/356 05 20
lochristi@sbb.be
- Wortegemstraat 22, 9700 **Oudenaarde**
tel. 055/33 94 40
oudenaarde@sbb.be

WEST-VLAANDEREN

- Kaaskerkestraat 100, 8600 **Diksmuide**
tel. 051/50 08 33
diksmuide@sbb.be
- Diksmuidseweg 95, 8950 **Ieper**
tel. 057/22 07 00
ieper@sbb.be
- Autobaan 2A, 8210 **Loppem**
tel. 050/40 48 80
loppem@sbb.be
- Diksmuidsesteenweg 406, 8800 **Roeselare**
tel. 051/26 08 80
roeselare@sbb.be
- Sint-Janstraat 185, 8700 **Tielt**
tel. 051/42 61 11
tielt@sbb.be
- Harelbeekstraat 169 bus 201, 8550 **Zwevegem**
tel. 056/24 17 20
zwevegem@sbb.be

LIMBURG

- Peerderbaan 21, 3960 **Bree**
tel. 089/46 07 60
bree@sbb.be
- Kempische Steenweg 311 bus 2.06, 3500 **Hasselt**
tel. 011/27 94 90
hasselt@sbb.be
- Europaplein 43 bus 1, 3620 **Lanaken**
tel. 089/71 03 33
lanaken@sbb.be
- Tiensestw. 178 Blok A Bus 101-102, 3800 **Sint-Truiden**
tel. 011/68 80 28
st-truiden@sbb.be
- Aniciuspark 16, 3700 **Tongeren**
tel. 012/23 63 43
tongeren@sbb.be

HOOFDZETEL

- Diestsevest 32 bus 1a, 3000 **Leuven**
tel. 016/24 64 85
info@sbb.be

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze ook, zonder de voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

De redactie en de uitgever streven naar de betrouwbaarheid van de informatie opgenomen in deze uitgave. Zij kunnen evenwel niet aansprakelijk worden gesteld voor de informatie en de toepassing ervan. Evenmin zijn zij gehouden tot een resultaatsverbintenis mochten bepaalde wijzigingen aan hun waakzaamheid ontsnapt zijn.

Deze gids werd samengesteld op basis van de gegevens gekend in februari 2024.

Onder SBB Accountants & Adviseurs worden gevat SBB Bedrijfsdiensten BV met zetel te 3000 Leuven, Diestsevest 32 bus 1A, met ondernemingsnummer 0420170841, RPR Leuven, evenals SBB Gecertificeerde Accountants en Adviseurs BV, met zetel te 3000 Leuven, Diestsevest 32 bus 1A, met ondernemingsnummer 0459609556, RPR Leuven. Beide vennootschappen zijn erkend als gecertificeerd fiscaal accountant. info@sbb.be – www.sbb.be

Verantwoordelijke uitgever:

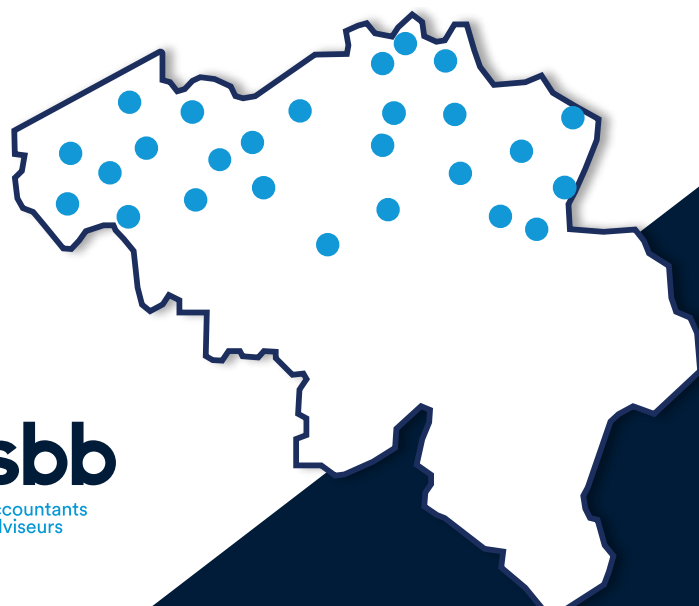
Raf Dom, Diestsevest 32 bus 1A, 3000 Leuven

Auteurs:

SBB Kenniscentrum

Coördinatie:

SBB dienst marketing en communicatie

Met ruim 22.000 klanten werkt SBB samen: starters, ondernemers, vrijberoepsbeoefenaars en organisaties in social profit. Hen bieden we een brede expertise in accountancy, fiscaliteit en omgevingsrecht vanuit een kantoor vlakbij. Bovendien helpen we hen groeien met zakelijk-juridisch advies op maat. Dankzij ons gespecialiseerd kenniscentrum en onze rijke klantenbasis maken meer dan 580 SBB'ers voor hen onze belofte waar: samen slim ondernemen.

— samen slim ondernemen